Србобран излази средомъ, петкомъ и недельомъ.

Предплату примаю све ц. и кр. поште познати скупительи и уредничество (грчка улица, у кући брой 1419).

Рукописи не враћаю се натраг.

СРБОБРАН.

Предплатне цене у аустр. вр.
на три месеца . . . . 3 ф.
на по године . . . . 6 ф.
на годину . . . . . 12 ф.
За огласе плаћа се за оно место, кое еданъ редъ изъ петита заузима за сваки путъ по 8 новчића, и сваки путъ по 30 новч. штемпларине.

Год. II. У Новомъ Саду, у неделю 4. Новембра 1862. Брой 105.

Нови Садъ 3. новембра.

Криза у Грчкой іоштъ ние прошла. Гривасъ, први грчки юнакъ и патриота лежи истина мртавъ, али снажна партия републике, кое е онъ глава био, іоштъ постои и тражи своіой земльи старе границе. Прокламация, кою е онъ у Воници на грчки народъ издао, іоштъ е кодъ целогъ народа у живомъ спомену, и гласи овако:

„Граћани! Лаћаюћи се наново оружја, да бранимъ народну слободу, угнћтену одъ правительствене системе, коя е целомъ свету мрска, молимъ васъ у име отачества, да се око народне заставе скупите, кою е гарнизонъ войнички юначки подигао. Граћани! Ми смо сви браћа, ми имамо еднака осећаня. Ми сви тражимо, да намъ се еднаке ране излече. Устаните сви, да народну суверенost браните.

Гривас.

У овимъ по Турску царевину критичнимъ околностима Србия не дае о себи ништа чути; али ипакъ све оно чини, што би свака мудра држава морала чинити, да свой обстанак противу сваке могуће буре обезбеди. Народъ се на све стране у оружию вежба, топови се у обштине шилю, да се у пуцаню лакше изуче и припреме се чине, кое више наличе на ратъ него на миръ.

О Грчкой.

(Продуженъ.)

За кои данъ изкупиће се грчки саборъ да о томъ рѣши, ко ће на упразнѣни престолъ доћи. По уставу кои е 6 септ. 1844. одъ сабора примљен овако би се имало поступати:

Кадъ е тронъ упразнѣнъ скупе се обадве коморе: сенаторска (герусия, коя се састои изъ найманѣ 27 чланова, кое краль наименуе и кои остаю докъ су живи,) и посланичка (вули, найманѣ изъ 80 чланова, кое народъ на три године бира) кое се обе у еданъ саборъ скупе, кога е задаћа, рѣшавати о управи землѣ, кои найдалѣ за два месеца нове коморе к одсудномъ одобреню краля позвати мора.

Хоће ли се тако и садъ чинити, незна се, али држимо, да ће народньи саборъ одма краля бирати, одъ части изъ тога узрока, да имъ згодно време узалудъ непротече, па да имъ сплетке политике, што е лако модуће, на путъ нестану. У овой вери нашой и та насъ околностъ подупире, што е устанакъ савршено био преправлѣнъ, гди су се поглавице народа може бити давно већъ о наслѣднику Отона споразумели. Сасвимъ би друкчие било, да е буна изненада букнула; али овако вешто устроена, сигурно ће знати цѣлъ и путъ коимъ е мислила корачати.

Четири кандидата означую за грчки трон: принца Максимилияна Лайхтенбержкогъ, кои е шогоръ саданѣгъ цара рускогъ, и кои е роћакъ цара Наполеона, затимъ другогъ сина краля Виктора Емануила Амадеа, войводе Аоста; трећи е кнезъ Ипсиланти, синъ главногъ установителя и првогъ борца за независност Грчке, четврти е други синъ краљице енглеске, принцъ Алфредъ.

Како данасъ ствари стое, найвећи упливъ имаю на обште мненѣ у Грчкой Гривасъ и Булгарисъ. И еданъ и други велики су приврженици Руса, а ако се неварамо, и цео е народъ тогъ истогъ мишленя. А напослѣдку да неможе друкчие ни бити, разуме се само по себи. Народъ грчки, кои е с Русима едне вере, има и ону исту политику, кою и они. Што се ове прве ствари — верозакона — тиче, обште е познато, како е тесно скопчана православна вера са целимъ животомъ оних, кои е исповедаю. Православна вера ние іош постала абстрактнимъ поймомъ као што е католичка по већой части на западу, гди се е нововеки верозаконски индиферентизамъ готово у све слоеве народа увукао. Православни о томъ и несаняю, од коих сваки мисли, да би радие турску чалму око главе обвио, него да на ню католички шеширъ метне Православни Грк неби се дуго размишляо, кад би му богатъ Турчинъ, ћеръ запросио, хоће ли е дати; али Католику неби е дао ни за кое благо. Зато се неда противречити, да због тога народъ грчки у Отону никаква повереня ние имати могао, будући се као католикъ родио и католик остао.

По грчкомъ уставу мора онай, кои ступи на престолъ Отона неизоставно православне вере бити.

Што е дакле Грк, то е православни християнинъ, и природнимъ течаемъ ствари заклети непријатель Турчина. Здраво се вараю наши дипломати, ако то мисле, да ће икада Турцима за рукомъ испасти, да стални миръ уведу на трачкомъ полуострову. Еръ найпре би морали сви они 12 милиона Славена побити; но докле ови буду около Турака и подъ ньима, дотле бура престати неће, дотле се нетреба надати міру за Савомъ и за Дунавомъ. То е света истина, да сви ти 12 милиона турских християна а с ньима и овай милионъ самостални Грка и данъ и ноћъ ни на што друго немисле, него како Турке да прогоне, и крај ньиовой влади у Европи учине. И тай страх турске рае, Грка и Славена самосталних у трачком полуострову води и скупа у наручия Руса, кои и по повѣстници и по земльовидиномъ своимъ положаю и по православию исту ту политичну тежню имати мораю. Смея е достойно, кадъ се овде и онде пише, да е Русия кодъ ове и кодъ оне турске рае и самосталнихъ християна на истоку европскомъ све симпатие изгубила: да и е башъ руска влада милионъ пута у беди оставляла, као што се то и догађало, опетъ би се Русима прилюбили. Укажите имъ само едногъ Руса на Дунаву с крстомъ у руци и са байонетомъ, па е приятельство опет обновлѣно, еръ се то неда ни порушити. Чините шта хоћете, али симпатие Руса къ турскомъ християнству и обратно неможете уништити. То ће онда престати, кадъ и еднихъ и другихъ нестане. К томъ би требало іошъ нешто више, него што се чини турколюбнимъ дипломатима и журналистичкимъ занешеняцима на немачкомъ западу.

(Ершиће се.)

ДОПИСИ.

* У Бечу 31. Окт. Неки ваш дописникъ изъ Руме донесе по „Видовдану“ вѣстъ да е хрватски канцеларъ своимъ чиновницима забранио да неиду у руску капелу и у србску кафану. Я незнам изъ каквогъ е мутногъ извора дописникъ „Видовдана“ ту вѣстъ црпио, ал' васъ уверити могу, да е та тобожъ новостъ гола и пресна лажъ, будући да никоме у хрватской канцелариии такова забрана позната ние. Као да е дописникъ „Видовдана“ хтео неко сумньиченѣ г. канцелара спрам Срба на видикъ да мете, ал' то е онда заиста подло потваранѣ, еръ е г. Мажуранићъ у хиляду прилика посведочио да онъ никакве разлике међъ Србима и Хрватима нечини, него да су му оба племена еднако мила. Погледайте на найновия устройства судова у Хрватской и Славонии, где ћете свуди велики брой Срба понамештани наћи и то не само Срба изъ троедне кралѣвине, него и изъ Бачке и Баната, па погледайте на бански стол, на септемвират и на овдашню канцеларию, где има половина чиновника Срба, па ћете се о личности г. Мажуранића уверити, да е у сваком обзиру сяйна. На њега дакле потварати, да онъ некако хоће да одели Србе одъ Хрвата заиста е грех, еръ ми Срби не само да се на њега тужити неможемо, него іоштъ му благодарни бити морамо, што изъ свих сила тежи да два найсродния племена славенска Србе и Хрвате изедначи.

Лако поняти можете, да е та неистинита новостъ „Видовдана“ да чиновници хрватско-славонске канцеларие несмею ићи у руску капелу и србску кафану, као потваранѣ на г. канцелара не само кодъ особля канцеларие, него и кодъ свию Срба у Бечу, кои племените тежнѣ песника „Ченгић Аге“ познаю, найнеприятнии утисакъ учинила.*)

Угарска.

Изъ *Беча* пишу П. Л. одъ 30. окт. да су они нагледи, кои су досадъ државно министарство и угарску дворску канцеларию у питаню о уставности делиле, кое ће већъ садъ решено бити, и у другомъ смотреню противни. А то е питанѣ, кое е са уставности и народности тесно скопчано: ствар србска. Државно е министарство за то, да србске желѣ по околностима задовольи, и по овой провизорной уредби да сазиванѣ угарскогъ сабора одобри. Угарска е дворска канцелария противъ тога и у формалномъ и у материялномъ смотреню. Она овако мисли: Кадъ мораю Мађари, на уређенѣ ньиовихъ државоправних одношеня чекати, докъ се сабор несазове, зашто неби и Срби, као мала частица укупногъ угарскогъ становничтва чекали? И зашто, да се нешто пре сабора одобри и створи, што би саборъ свакояко опетъ у претресъ узети морао. Изъ овога видимо, да са нашомъ войводиномъ онде стоимо, гди смо и пре били: државно министарство без споразумленя са угарскомъ дворскомъ канцеларномъ, дати намъ е неће, а угарска канцелария за садъ неодобрава. — Да ли ће нам саборъ што болѣ донети? Сумнямо. —

Изъ Беча являю да е 30. окт. грофъ Толдалаги, (председникъ друштва, кое е предузело желѣзни путъ одъ В. Варада преко Колошвара и до у Влашку градити), Едмундъ Зичи, г. Херманъ изъ Берлина заступникъ нѣмачкогъ друштва, у савезу са неколико немачкихъ и француских банкера, кое заступа Др. Хехстеръ изъ Париза, г. министру трговине молбеницу поднео, да имъ имъ се одсудно дозволи, да желѣзницу

*) Неисказано намъ е мило, што е неприятни гласъ, кои е по „Видовдану“ у овомъ листу саобштенъ одъ оногъ као неоснованъ проглашенъ, коме е радня хрватске канцеларие найболѣ позната. Г. дописникъ яко ће публику читаюћу обвезати, ако намъ и одяко буде и то редовно дописе слао, коима се доказуе, да висока кр. канцелария Троедне Кралѣвине користи хрватскогъ и србскогъ народа у еднакой мери заступа, и то како у погледу поединихъ чланова народних, намештаюћи ихъ на одлична звания, тако и у погледу народногъ политичногъ бића србскогъ.

У.

одъ В. Варада преко Колошвара у Брашовъ граде, а могуће и до влашке границе до Бодзаве, са два крила у Карлсбургъ и у Сибинь. Ово друштво неиздае акциє, него манѣ обвезнице и то само изванъ землѣ, за Угарску и Ердель оставлѣно є текъ три милиона, и готово є кауцию (да ће своє обвезанѣ испунити) 24.000,000 у сребру положити. Оба канцлера подпомажу ово подузеће. Досадъ є стаяло само за новцемъ, но садъ кадъ є найглавниє набавлѣно, надамо се да ће се желѣ Угарске и Ерделя брзо испунити.

— Мађарско позориште у Будиму било є одъ постанка свога у тако хрђавомъ новчаномъ станю, да готово ниє могло обстати. Недавно пакъ пуче гласъ да є управитель тога позоришта одъ неке „непознате“ особе добио поклонъ одъ више хиляда форинти, да га на одржанѣ тога инштитута употреби. Управитель позоришта тога, г. Молнаръ явля на кои є начинъ ту помоћь добио, да неби новине погађати морале. Честити неки старацъ донесе му петъ хиляда форинти и рече да има одъ дотичнога дарователя налогъ, доћи къ нѣму свакогъ 2. дана у месецу, и прегледавши рачуне о месечномъ доходку позоришта, допунити што не достає да се персоналъ исплати, како би се обстанакъ позоришта осигурао. Поредъ новаца є добио управитель и опомену, да и у будуће не заборави на надписъ на своме позоришту: „Патриотизамъ народности.“ *)

Аустрия.

У бечкомъ посланичкомъ дому добило є министарство одсуданъ вотумъ неповероня, збогъ буџета марине; кућа є съ великимъ маіоритетомъ примила овай предлогъ финанцияльногъ одбора:

1. Будући да високи домъ ниє у станю по саставу овогъ предлога и по времену у ком є поднешенъ, по своме уставномъ испитиваня и одобраваня праву практично употребленъ учинити, и одобренѣ одъ већъ издате суме сасвимъ или одъ чести недозволити, принуђенъ є речену суму одъ 3.768,114 фр. одобрити. Но домъ посланички сматра овай поступакъ, кои се при допунителномъ поискаваню догодио, као духу и речима устава противанъ.

2. Кућа се жали на досаданьи поступакъ, особито у овомъ случаю да є преко дозволѣног екстраординариума одъ 7.200,000 фр. за грађенѣ и оправлянѣ неколико военихъ бродова, сума од 400,000 фр. преко ординариума своєвольно прекорачена и потрошена.

3. Кућа очекує: а) да ће се влада у будуће по уставномъ праву државногъ заступничства и већъ по начелу постоєће одговорности министара држати; — б) да ће министарство у своє време сву потребу за марину предложити, и тай предлогъ расматраню дома поднети по изреченомъ начелу државног заступничства.

СТРАНЕ ЗЕМЛѢ.

Француска.

У Француской се здраво почеше бринути, ка ће у Грчкой бити краль? Велика има странке, коя хоће Лайхтенберга; напротивъ Персиньию є више стало до приятельства и савеза енглескогъ, него до рускогъ. Али странка она неда се одъ своє намере ничим одвратити; она хоће садъ броширу да изда и у њой свога кандидата да брани. Царъ свему овомъ чини се невештъ; нѣму, веле, ниє засадъ толико стало, ко ће бити краль, него да се ствари у Грчкой на болѣ окрену, коє су засадъ опасанъ правацъ узеле.

Италия.

Изъ Турина одъ 25. окт. являю: Кадъ є краль юче у вече, херцега одъ Санъ Донато, кои є є кодъ нѣга аудиенцию имао, одпустио, справляюћи се, да у ютру у Миланъ полази, да войску прегледи, овако му рекао: „на брзо да се у Неаполю видимо, любазни херцоже!“ На коє Санъ Донато одговори: „Сире, ал кадъ се дигне обсадно станъ.“ „То се разуме,“ одговори краль „я нисамъ приятель те системе.“ — Као што пишу, Викторъ Емануилъ ће по свой прилици, Децембра у Неаполь доћи. — Одъ неколико дана влада овде подпуна политична тишина, а чрезъ то іош већомъ бива, што є известно, да пре сазиваня парламента, никакве, ма подъ коимъ видомъ министарске промене бити неће. Ово є многимъ журналима повода дало, да о томъ предмету полемизираю.

Др. Партрице доставля у повећемъ известию о Гарибалдовомъ здравлю, поводомъ тимъ кадъ є и други путъ у Специю ишао, врло повольне гласове. Неодриче то, да є могуће да є тане у рани, и поредъ свега Нелатонова истраживаня као да є уверенъ о томе. Но он мисли, да рану треба саму себи оставити и нѣном затвараню ништа на пут немећати. У обште є здравље болестника врло добро. По желби његовой, да може и на слободномъ ваздуху бити послаће му нѣгови енглески приятесьи за таку шетню удесно приготовлѣна кола у Пизу.

Енглеска.

У Лондону станюћи Грци држали су митингъ, да се о догађаима у Грчкой посаветую. Предсѣдникъ био є неки г. Роканахъ, кои є у подужой, но умереной беседи изявио, да є овай зборъ по желби више чланова скуплѣнъ, да се посаветує, да ли Грци у Енглеской станюћи дужности какве у ово доба према своіой отачбини испунити имаю. У истомъ смислу говорили су г. Ксеносъ, Цесало, Кавуръ, Рали, Маврокордатосъ, Цифо, Омиръ итд. Резултатъ тога била є єдногласна одлука да се єданъ одборъ из 12 чланова изберe, кои у име свию у Енглеской станюћихъ Грка провизорной влади, да честита, и да є пита за саветъ, како би и они найболѣ своіой отачбини помоћи могли. Єданъ одъ говорника предложио є и то, да се одборъ у име митинга енглеской преси захвали, што се тако племенито грчке ствари заузима.

НАЙНОВИЄ.

— У *Трсту* 30. окт. Антонацъ уредникъ листа „Темпо“ осуђенъ є на осмомесечну тавницу и 1000 фр. губитка одъ кауциє, а Трстански Тедешки на двомесечну тавницу.

— У *Крфу* 27. окт. Овде и на Занте било є демонстрациє за Енглеску (?) а съ друге стране *се войници енглески са народомъ брашиме.* Више муниципия іонскихъ шалѣ адресе *о симпатии привременой влади грчкой.*

— У *Патрасу* 23. окт. У целой Грчкой є миръ и редъ. Руфосъ є дошао у Атину и дочеканъ є кралѣвскомъ почести. Грци у кралѣвини, у Цариграду, Александрии и Смирни желе енглескога принца за краля. Сваки данъ долазе депутациє грчкихъ општина изванъ кралѣвине, у Атину. Грчки конзули на іонски острови припознали су привремену владу. —

— *У Паризу* 30. окт. „Ла Франс“ анализира циркуларну ноту Друена Делвиса на турински кабинетъ. Друенъ разчленю є како се Француска задовольила тиме, да се не упушта у претресъ Дурандове циркуларне ноте, изявлюћи да она неби ни могла за темель расправе служити, єръ стои у противусловию са традициомъ француске политике у Италии.

Депеша разлаже француску политику, коя є увекъ тврду намеру изражавала, да ће Римъ чувати и независность папину штитити.

Депеша хвали енержию туринскогъ кабинета према Гарибалду, додаваюћи да то не стои што неки мисле, да ће се фрацуска войска изъ Рима повући и тиме турински кабинет наградити. *Француска Италии ниє никада давала надежде, да ће іой Римъ и папинство жртвовати.*

— У *Месини* 30. окт. Сицилия є мирна; новине являю изъ Грчке, да є *Гривасъ умро.*

Паризъ 1. нов. Данашняи „Монитеръ“ саобштава депешу Друена на Русию и Енглеску у коіой имъ предлаже, да рату у Америци край учине. Француска сматра неутралитетъ за дужность; неутралитетъ би обема партаяма одъ користи био, и извукао би ихъ изъ положая, кои се чини, да є безъ края.

Зато депеша предлаже лондонскомъ и петрбуржкомъ двору, да помогну примирие на шестъ месеци учинити, коє би се и продужити могло. Са тимъ неби се ствари ни у чемъ сметало, нитъ би заплетения постала; задатакъ сила би био, да тешкоће изравнаю. Ако неби послушани били, нашу смо дужность учинили.

Варшава 31. окт. Услѣдъ послѣднихъ догађая влада є строге мере употребила. Патроле иду по целой вароши. Прошле поћи затворена є била: Маршалъ Контски улица и нѣна околина и до 60 особа уапшено є.

Нюіоркъ 22. окт. Войска одъ Потомка напредує Ѣенералъ Плисантонъ посео є Унионъ, одкудъ є конфедерирце изгнао. У Коринту зароблѣни конфедерирци увераваю, да се савезне трупе крећу. Но ова вѣсть ниє іоштъ посведочена.

Позивъ на предплату.

Предплата на „Србобрана“ прима се и съ почеткомъ овогъ месеца, и стає до конца ове године 2 фор.

☞ Поштовану господу предбройнике, кои намъ што дугую, молимо, да би намъ што пре дугъ послали.

У.

ТРГОВИНА.

У Бечу 29. Окт. Дотерано є марве за кланѣ, из Угарске 1176; из Галициє 1091; из немачких страна 366, свега 2633 ком. — Продато є бечкимъ касапима 1860 ком. у околину 697 ком. — Тежина ком: 450—680 фунти одъ ком. Цена: 112 ф. 50 нов. — 212 ф. 50 нов. одъ ком. 25 — 31 ф. а. в. онъ центе. —

Бечка берза одъ 3. Новембра.

Дукати — -- — — — — — -- —	5 79
Металици 5 проц. — — — — — —	71 —
Нар. заям 5 проц. — — — — — —	82 35
Акциє кред. завода — — — — — —	223 60
Акциє нар. банке. — — — — — —	796 —
Сребро — — — — — — — — —	121 —

ЛУТРИЯ.

Темишварска: вучена 5. новембра по римс.
1 41 43 56 22

Будимска: вучена 12. новембра по римс.
43 72 81 1 11

Продая куће

У Новом Саду у главной улици лежећа кућа, у коіой се три дућана у долнѣм спрату, и два обиталишта у горнѣм спрату налазе, и коя годишнѣ кириє 1600 фор. а. в. носи, на продаю є, с том примѣтбом, да од куплѣне цене знатна сумма код купца остати може. Извѣстие дає уредништво ови новина.

(79 1—3)

*) Ову прилику не можемо пропустити, да кою и о србском народном глумишту не проговоримо. Свакомъ є познато, да є фондъ нашегъ народногъ глумишта тако слабъ, да оно не ће моћи дуго обстати, ако му се ма съ коє стране или знатномъ новчаномъ помоћу, или редовнимъ прилозима у помоћь не притече. Већъ одъ више њих чусмо, да се за ово кратко време капиталъ глумишта народногъ морао окрњити; осимъ тога, да є нѣговъ привремени управитель г. Іованъ Ђорђевићъ трошкове нѣгове изъ свога џепа принуђенъ био поднамиривати, кои до 800 ф. а. вр. износе. Овако ако дуже узтрає, то є не само могуће, него и вероватно, да ће се капитал фонда глумишта народногъ за неколико година савъ потрошити, пакъ после ни капитала ни глумишта. Зато што пре треба да се озбильно посаветуемо: шта ћемо съ глумиштемъ народнимъ, и како да му обстанакъ и животъ обезбедимо.

У.